

Claudia Cieri Via

Nevidljivo u vidljivome: *Navještenje* Antonella da Messine od narativa do ikone

Kritičko promišljanje o umjetnosti danas ne može zanemariti odnos između povijesti umjetnosti i povijesti slika, te teorije i povijesno-umjetničke prakse. Moć slike i doživljajni odnos između umjetnika i gledatelja upućuju na novi pristup estetskog iskustva kroz osjetilne i emocionalne aspekte koji se odvijaju u postupku zamisli, nastanka i tumačenja djela. Takvo kritičko razmišljanje dovodi do revizije tradicionalne kategorije formalizma prema novom pristupu umjetničkom djelu kao sustavu morfoloških označitelja, što se može razumjeti kao "ikonologija stila". U tom smislu teorijski pristupi istaknutih znanstvenika dvadesetog stoljeća - poput Warburgovog koncepta Pathosformela, estetskog formalizma Rogiera Frya, „geološkog“ pristupa Adriana Stokesa ili koncepta posrednika Alfreda Gella - imaju ključnu ulogu u interpretaciji umjetnosti kao trajnog spoznajnog procesa.

Studija o *Navještenju* kao umjetničkoj temi otvara pitanje re-komponiranja biblijskog narativa u sliku, ali i problem kako prikazati ono što nije prikazivo – misterij Kristove inkarnacije. Kakvu ulogu imaju pisani izvori i ikonografska tradicija u izboru raspoloživih rješenja? Antonello da Messina, umjetnik na raskrižju između tradicije petnaestog stoljeća i ranog modernog doba, uključuje se u iskušavanje Albertijevog učenja o prostoru i narativnog ikoničnog način flamanske umjetnosti. Na taj je način stvorio novi tip Blagovijesti kao temeljno ne-figuralnu ikonu sposobnu utjeloviti umjetnika i njegov odnos s gledateljem, kao i nevidljivost dogme.